

KREŠŤAN

M. N. MUZEUM KUNYIÁRA
POLITICKÉ
1902. évf. 19/I. 82.

KRISTIANSKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
Na pol roka --- 2 " --- "
Na štvrt' roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ' a vydavateľ' :

JAN MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker. József-körút 30.
sem sa majú posielat' predplatky, ako dopisy do novin,
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak odávajú.

V deň vol'by.

Dnes, keď s malou výnimkou po celej kra-
jine odbávajú sa volby, prichádza nám úsudok
si robiť o tej tak roztrubovanej čistote volieb.

Nemožno tajiť, že ministerpredseda Széll,

keď vyhlásil nový zákon volebný a vydal ešte aj
prísne nariadenie na všetky stolice, chcel v opravdu,
aby všade svobodno javila sa vôľa obecnstva
voličov. Aj to je pravda, že v prvých chvíliach
všimáli si naše úrady, panstvá a židia zákona a
nariadenia toho. A keď aj kde-tu objavily sa sta-

«I mne, mama, teplého mliečka!»

vomódne nezákonnosti a prechmaty klamu a násilia, minister v takýchto pádoch aj zakročil proti vinníkom, dakedy aj telegrafične.

Kam dial však blížil sa deň volby, panáci a židáci tým viacej opovažovali sa bezohľadne nohami šliapať všetky zákony a nariadenia. Slúžnovci, notári, áno aj ališpáni behajú po kortesáčkách práve tak, ako kedysi. Napája a hostí sa tiež veselo ako pred tým. Sluby a hrozby ostaly v móde všade, kdekoľvek štátne alebo židovské a či už židovsko-otrocké pánstva majú hory, drevo, pašienky a práce pre ľud.

Lež mnoho poučného jesto aj v chovaní sa samých voličov. Vo všeobecnosti musíme tu s radosťou pripomenúť, že voličia našich horných strán sa vôbec o mnoho čestnejšie chovajú, než voličia dolnozemskej. Aspoň na koľko z volebných pohybov vidno, musíme uznať, že chudobný ľud slovenský vernejšie a vytrvanlivejšie bojuje napriek všetkým nátlakom huncútskym — pod svojimi ľudovými zástavami. Na premnohých miestach dolnozemskej voličia sami kazia si kandidátov, obzvláštne, kde jesto takých kandidátov viacej. Tu jeden deň jed n, na druhý deň druhý má svoju väčšinu, lebo voličia sú tu príliš vrtkaví a tuším aj lakomí viacej, než presvedčení o pravde svojej.

Aby sme sa však na márne neklamali, nechceme zamlčať, že veru aj na stranách našich podľahli nejedni všeliakým vyhrážaniam, podvodom a sľubom kadeakých trhanov. Ale to nás ani najmenej nemýli. My dobre vieme, že ľud po tolkých trápeniach zašlých volebných období nevládze sa k mužskosti a smelému sebedovomiu zotaviť. Je taký, jako vypustený z dlhotrvavšieho žaláru väzeň, ktorý sám sebe si neverí, že spadly mu už putá. Na ten najmenší hrnot nazdáva sa, že ešte vždy vláči na rukách a nohách refaze svoje. A ký div tomu? Veď v minulosti nebolo pre našich tríznených voličov nikde žiadnej pravdy; nuž a teraz ľazko presvedčíš ten ľud, že by sa pomery byly už v lepšie premenily.

Ale najväčšou prekážkou našich spravdivých bojov je preda sa ešte vždy: nevedomosť ľudu. Toto sa nám teraz patrne dokazuje. Kde čítajú usilovno a mnohí nášho Kresťana, tam všade stojíme si dobre: Nitra, Prešporok, Orava sú naše, a v Trenčiansku bárs jesto ľudákov voličov následkom falošného popisu málo, ale v

týchto málo máme všetko uuzov hrdinských. — Príčina je, že do spomenutých týchto stolíc chodí nám najviacej «Kresťanov.» Po iných miestach nečíta ľud na tolko noviny dobré, a veru dobre to badať, že je ten ľud tam všade nevedomý, opustený a bojazlivý. A je to až do jedu, jaké posmechy stvárajú potom niektoré kresťanské maďarské noviny z takýchto bojazlivých truhlíkov. Jedným — vraj — sľúbiš organ, iným cestu, tam zase obecného bujáka, inokde sľúbiš školu; tu rozďaj medzi ženičky obrázčok a sôšky sväté, tam prislúbiš hojný oldomáš: a ľud všetok pôjde za tebou. — Tak vysmieľajú vás noviny. A je aj pravda, že s takými nezralými slabúchmi je ľazko potom spravdivé proti Farahúnom boje prevádzat. Ináč sa vec má s ľudom povedomým, ktorý je dávno na čistom so sľubami hltavcov, a vie dobre, že ide týmto pánom len o vlastné vrecko a o nadvládu pánov a židov.

A my hovoríme, že na vzdory všetkým násilenstvám farahúnskym a všetkým slabostiam ľudu, preda by nám nikde nič nespravili, keby naši páni židia boli v oči nám trochu svedomitejší. Vidíme to všetci, že židia idú pri volbách proti tým kresťanským voličom jako také rozbesnené sršny. Nedaj Bože, aby sa čo len jeden židáček zaujal toho ľudu, z ktorého žije. Toto je znak ohromnej smelosti židov a zároveň znak ohromnej otrockosti našej. Čo myslíte, že keby sa ten žid musel obávať, že ofákate jeho krčmu a jeho sklep za to, že pomáhal vás žnivočiť s farahúnmi pri volbe: nuž reku, myslíte, že by sa ten žid tak ľahkomyselne opovážil proti vám, akožto proti svojim vyživovateľom bojovať? Ani zdaleka. Ale žid vidí dobre našu nesvornosť, hlúposť a otrockosť. On má krčmu, pálenku pre korhelov, rózoliše pre babky, stužičky, cukriky, štiplavé kočíšské žarty pre mladšie maškrtnice, a je dobre; vy ostanete jeho, trebárs by vám aj na hlavu nakýdal.

Ale je to ten odtial-potial. Aj židia si môžu ešte kedysi hryvy svoje šklbať, že tak drzo vystupujú pri volbách proti ľudu. Lebo akokoľvek je aj ten ľud dnes ešte nesvorný a otrocký, on preda nebude, nemôže byť do nekonečna trpezlivý. Ovca je ovca, ale aj toto nesmierne trpezlivé zviera, keď ráz vidí, že je zle, že požiar zúri jej nad životom, ešte aj tá ovca uteká ratovať sa, ide každá za hlasom ratujúceho ju zvonu a sú

všetci hneď po hromade. — Aj nám nebude pozostávať iného, ako pobrať sa na všetkých stranách do hromady a ratovať sa na život a na smrť. Treba nám všade svojich ľudí si len podporovať: musíme mať svojho krčmára, svojho sklepara, svojho mäsiara.

Konečne nemožno nám tou najúprimnejšou úctivosťou privolávať na slávu tým mnohým hrdákom, ktorých ani hrozby, ani sluby, ani prenasledovania, ani samé peklo nevedely zlomiť. Títo stanú sa našimi apoštolmi pre budúce časy; jejich skvelý príklad povzbudí nám všade mocné rady neohrozených ľudákov. Len pracujte vy milení Bratia s pomocou božou vytrvale: choďte a hlásajte pravdy naše, osvecujte zatemnených, posmelujte slabých; a zástavy naše dnes-zajtra predsa len vífazoslávne plápolaj budú. *E. Sándorfi.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Naše voľby.

*Ľudák som, aj ľudák budem na veky,
Smele znášam liberá ne posmechy,
Smele znášam aj pretrpím vždy vďaka,
Sláva nech je našej strane!
Privolávam srdečne!*

Keď toto začíname písať, nevieme o našich kandidátoch ešte nič určitého. O kortesáciach len toľko, že všetky bábkycké nahánania a násilnosti opakujú sa v niektorých našich okresoch proti našim. Tak v trenčianskych okresoch a tak aj v nitrianskych zvlášte tam, kde známy priateľ ľudu vystupuje. Proti pp. farárom Ďurčanskému vo Varíne a proti dr. Jozefovi Jandovi v Topolčanoch upotrebuje liberáli všetko dovolené a nedovolené. Z obúch miest požiadali ministra o pomoc. Mne nič, tebe nič rozháňajú voličov našich a zabraňujú kandidátom rečníť. Následkom toho ľud je nad mierou rozhorčený. V topolčianskom okrese strhla sa aj bitka a jedného človeka, Hondu zabili. Na farára Holladyho, keď viezol sa so Súlovským, kosi z vinohradov z dialky 25 krokov strelil.

Chváľa Bohu, teda násilnosti je zase dosť a to násilnosti iba len pomôže nám. Len nech tak robia liberáli, čert ich istotne poberie.

Pekné kúsky stváraly sa aj v Šáriši v sabinovskom okrese. Voličia tohoto okresu silou-mocou chceli redaktora týchto novín za kandidáta. Peniaze pražiadne nežiadali, ba chceli skladať sa na potrebné útraty. Ale redaktor mal rozum, že neprijal dôveru ľudu, keďže duchovenstvo bolo proti osobe jeho. Nuž šiel ta k nim druhý, vlastenec dľa vôle pánov duchovných — a páni duchovní takrečeno vyhnaní aj tohoto. Teda nešlo im o osobu, ale o zničenie svobody ľudu. Okres bol celý ľudový. Ale

potom začali páni duchovní niektorí udajne aj v chrámoch a po všetkých obeách kortesovať proti strane ľudovej. Ľudákovi Szentiványimu nadali do sprostákov, jeho spoločníkovi kňazovi z Pešte do žida, ktorý prezliekol sa do reverendy. Všade, kde vystupoval náš kandidát, napádal ho strašne jeden pán farár. Služnovci behali ako besní. Tak stalo sa, že ľud bez vodcov prestrašený, vzdal sa nádeje a odstúpil i s kandidátom od ďalšieho boja. Ľudia hlasite plakali, keď videli ako sa to strašne kortesuje.

Náš správodajca, menovaný kňaz z Pešte spomenul, že žaloby sa zadaly s protokollami a že následkom tej zúrivej liberálnej kortesačky starý Hódossy zažaduje za mandát.

Nuž tak hľa vyzierajú voľby v tých vlasteneckých okresoch. Ale to nič; toľko sme si získali, že po takýchto násilnostiach prihlásili sa k nám páni, ktorí neboli naši, tak že pri budúcej voľbe nebude ten ľud chudiatko taký opustený.

Škoda bolo veru takýchto škandálov zapríčiniť. Keď už duchovenstvo pre osobné ohľady nemienilo odstúpiť od starého — ináč čestného pána Hódossyho, mali sa predsa aspoň na toľko dohovoriť, aby si Hódossy prijal revíziu cirkevno-politických zákonov a bolo by bývalo dobre, pri pokoji. Ľudová strana za to nemôže, že uhorskí biskupi dali vyhlásiť pastierský list spoločný proti civilnému sobášu. Ale keď to ráz v mene cirkve, akožto učenie viery našej napísali, podpísali a vyhlásiť dali; nuž poriadny kresťan-katolík, nemôže a nesmie brániť s liberálmi to civilné manželstvo, ktoré Cirkev sv. slávnostne zatracovala. Zakaľ teda uhorskí biskupi tento pastierský list neodvolajú — čo zajiste nikdy a nikdy neurobia — zatiaľ vy katolíci neprestante bojovať proti donášateľom oných zákonov t. j. proti liberálom, ani čo by nás v koleši lámali.

Prvnia lastovička!

A predsa, navzdor všetkým prenasledovaniám nedajú sa naši slovenskí voličia zlomiť. Stoja pevne, jako múry hradné.

Prvú zvest' obdržali sme ešte pred poludním že v Prievidzi odstúpili oba liberáli a náš pán *Dr. Alexander Ernszt* zvolený je jednohlasne za oblegáta Ľudového. *Nech žije! Sláva statným voličom prievidzským!*

Po poludní dostali sme správu zase z Oravy z okresu bobrovského. Aj tu ráčil uskočiť liberál Hrubjak a náš pán *Zmeškal* stal sa jednohlasnou voľbou našim ablegátom. Sláva mu!

V noci dostali sme nasledujúce správy:

V *Žabokrekách* zvolený je ľudák *Rakovszky* za ablegáta.

V *Skalici* zúfázil náš kandidát ľudový dr. *Ján Černoč*.

V *Trnave* oproti Halmošovi Ignácovi obdržal vífazstvo *Martin Kollár*.

V *Moravských sv. Jánoch* veľkou väčšinou zúfázil náš kandidát dr. *Jozef Kubina*.

V *Esterháze* vyvolili si Praeláta *Jána Molnára* väčšinou *262 hlasov* za ľudového ablegáta.

V *Pincehelyi* strielali žandári do ľudákov. Štyria zomreli.

Následovní ľudáci zúfázili dľa správ, ktoré sme ešte v noci dostali:

V *Rume*: Buzáth; v *Györszigete*: Szabó; v *Zala-Egerszegu*: Farkaš; v *Marcaly*: Zboray; v *Nagy-Kanizsi*: Zichy Aladár; vo *Frašťaku*: baron Gagern 1055 hlasov väčšinou; v *Nových-Zámkoch*: Kovács; v *Zborove*: Artim.

Zúfázili ďalej slovensko-národní: Vo *Vrbovom*: Pavel Valášek; v *Mikuláši*: Ján Ružiak.

Prepadli zpomedzi našich temer všetci, ktorí sú známi ako verní rodolubovia. Tak dr. Janda v Topolčanoch, Chocholuš v Illave, Durčanský vo Varíne. Smutná vec, ale pri tom všetkom, chvála Bohu. Oči sa budú snáď všetkým otvárať.

Do teraz vyvolených ablegátov je:

Liberálov	182
Košutistov	46
Ugronistov	3
Ludákov	17
Národnostných a bezstranných	10
Náhradná voľba bude	17
Spolu:	275

Kandidáti ľudovej strany.

Kresťanská ľudová strana postavila k terajším voľbám v 67 okresoch svojich kandidátov. Ktorí z týchto prejdú, dnes ešte nevedno. V najbližšom čísle však podáme o tom už istú zvesť.

Naši kandidáti sú nasledovní:

V Dolnom Kubíne: Edmund *Abaffy*,
 v Dolnej Lendve: gróf Fridrich *Wilček*,
 v Zlatých Moravciach: Ludevít *Linek*,
 v Baksa: Franc *Darányi*,
 v Bobróve: Zoltán *Zmeskál*,
 v Pezinku; N. *Habrovsky*, penz. generál,
 v Bodajku: Dr. Ladislav *Kéthy*,
 na Čáci: Demeter *Gyucsánszky*,
 v Csik-Gyergyó: Ján *Orbán*,
 v Csik-Szent-Márton: Mikuláš *Ladányi*,
 v Csorne: Štefan *Rakovszky*,
 v Dorogu: Béla *Perczel*,
 v Dunaszardhely: Dr. Julio *Rajcsányi*,
 v Nových Zánkoch: Dr. Pavel *Kovács*,
 v Eszterháze: Ján *Molnár*,
 vo Felegyháze: Franc *Buzáth*,
 v Györsziget: Štefan *Szabó*,
 v Illave: B. *Cocholuš*,
 v Šiachach: Dr. Ján *Zlinszky*,
 v Jákóhalme: Árpád *Thassy*,
 v Kecskemetu: Baron Ivor *Kaas*,
 v Keszthelyi: Dr. Béla *Somsich*,
 v Kőbölkut: Franc *Bonitz*,
 v Kőszegh: Štefan *Kincs*,
 v Letenye: Dr. Géza *Szüllő*,
 v Lövö: Rudolf *Páder*,
 v Magyar-Igen: Imrich *Harácsék*,
 v Uhorských Starých Hradoch: Béla *Landauer*,
 v Marczal: Mikuláš *Zboray*,
 v Mező-Kövesd: Karol *Kálmán*,
 v Moravskom Svätom Jáne: Jozef *Kubina*,
 vo Velkej Bytči: Jozef *Teszelszky*,
 v Nagykanizsa: gróf Aladár *Zichy*,
 v Nagymárton: N. *Tálos*,
 v Trnave: Ignac *Hálmos*,
 vo Velkých Topolčanoch: Jozef *Janda*,
 v Nemetujvár: Alexander *Simonyi-Semadam*,
 v Ó-Becse: Edvard *Mihalovics*,
 v Pécsvárad: Michal *Vedella*,
 v Peér: Béla *Jankovich*,
 v Pétervásár: Štefan *Komáromy*,
 v Prievidzi: Alexander *Ernszt*,
 v Pinczehely: Jozef *Szücs*,
 v Ráczalmás: Karol *Szentiványi*,
 v Ráczkeve: Eugen *Jankovich*,
 v Ružomberku: N. *Palugyay*,

v Rume: Franc *Buzáth*,
 v Sárvár: Otto *Förster*,
 v Somló-Vásárhely: Pavel *Meszlény*,
 v Somorje: S. *Leszkay*,
 v Stupave: Ján *Trubinyi*,
 v Szabad-Báránd: gróf Ján *Zichy*,
 v Skalici: Ján *Csernoch*,
 v Sempci: Jozef *Világossy*,
 v Svätom Ondreji: Alexander *Nagy*,
 v Szombathely: Franc *Major*,
 v Tovariso: Štefan *Adamovich*,
 v Uj-sz.-Anna: Franc *Robitsek*,
 vo Vacove: Georg *Bossányi*,
 vo Vágvecse: Desider *Horváth*,
 vo Varíne: Ludevít *Karácsonyi*,
 v Zalaegerszeg: Jozef *Farkas*,
 v Zborove (Sáros m.): Michael *Artim*,
 v Zirc: Franc *Major*,
 v Zabokrekách: Štefan *Rakovszky*,
 v Sabinove: *Szentiványi*.

Vojna v južnej Afrike.

Kitchener bol prinútený telegrafovať do Londýna o porážke anglickej. Južne od Utrechtu tri kompánie anglické boly od Búrov prepadnuté. Ztratil svoje delá. dvoch officierov a štrnásť mužov im zabili, piatich officierov a 25 mužov ranili, piatich officierov a 150 mužov zajali. Anglický veliteľ major Gough zachránil sa za tmy útekom. A zvláštna vec, že to už bolo po 15. septembri, keď, podľa proklamácie Kitchenerovej, Búri už mali složiť zbroj pred Angličanmi. A v tieto dni to nebol jediný úspech Búrov.

Londýn, 29. sept. Búri 24. t. m. u Greytownu napadli Bašutov, ktorí sa po dlhšom boji utiahli. Z Búrov padlo viac ľudí, podobne i Bašutov.

Londýn, 29. sept. «Standard» oznamuje z Pretorie: Kitchener vyhlásil, že počnúc od konca septembra všetkých bojujúcich Búrov bude považovať za banditov a dľa toho bude s nimi zachodiť. Ku pochytniu týchto banditov usporiada vojenské honby, ktorých sa zúčastnia nielen všetci vojaci, ale aj utvoril sa majúce policajné čaty. Zpravodajca dokladá: Búri konečne predsa pocítia železnú ruku Kitchenerovu.

Londýn, 28. sept. Kitchener oznamuje: Búri 27-ho t. m. pod Bothom vtrhli na zem Zulov. Mužstvo pevnosti po tuhom odpore zahnilo Búrov a zapríčinilo im veľké ztraty. Ostatne na hranici Natalu je všetko ticho.

Durban, 28. sept. U Katako, na pôde Zulov bola svržka, v ktorej z Angličanov padol jeden mrtvý a deväť ranených. Večer sa Búri utiahli.

Köln, 29. sept. «Volkszeitung» dozvedá sa, že cisár Vilhelm a cár Mikuláš v Dancigu úplne dohodli sa v mandžurskej otázke.

Dobrý znak.

Minister vnútra náhle nariadil disciplinárne pokračovanie proti aradskému slúžnemu Zoltánovi Pettkovi, ponevác úradnou mocou vplýval na voľby. — Minister zakročil síce na oznámenie liberálneho kandidáta, ale už i toto chceme považovať za dobrý znak, že aj ostatným nadužívateľom úradnej moci poklepe po pazúrikoch.

Slávnosť Ružencovej Panny Marie.

Svätý Otec Lev XIII. súc horlivým ctiteľom bl. Panny Marie, naričil už r. 1883, aby po celom katolíckom svete konala sa celý mesiac október ružencová pobožnosť k blah. Panne Marii. Z tej príčiny vydal okružný list «Supremi Apostolatus officio,» z ktorého vyjímame nasledujúce: «Bývalo vždy u katolíkov obyčajom krásnym, že za dob zlych a časov považlivých, utiekali sa k Marii a v materskej добрote a ochrane jej, pomoci a potešenia dochádzali. Tým zajiste nielen najpevejšia osvedčuje sa nádej ale i dôvera, ktorú cirkev katolícka právom v Matku Božiu Mariu Pannu vzdychy skladala.»

«Nikom z Vás, ctihodní Bratia,» tak píše arcibiskupom a biskupom celého katolíckého sveta — «tajné není, koľko práce a plaču spôsobili na konci 12. stoletia sv. cirkvi kacieri Albigenští v južných krajinách, ale zhubné bludy sa rozniesly a ďaleko-široko mečom a záhubou panovať chcely. Proti týmto nepriateľom vzbudil milosrdný Boh slavného zakladateľa a otea rádu dominikanského. Ako dobre viete, muž ten vedou neporušenou, čnosťou velikou, chytil sa do boja duchom neohrozeným za cirkev katolícku, nie silou, nie mečom, ale dôverou hlavne v modlitbu, ktorú presväťým ružencom nazval a sám i synovia jeho ďaleko-široko rozširovali. Poznal z božieho vnúknutia, že modlitbou tou, ako silnou zbraňou premožení a zahanbení nepriateľa, prinutení budú odložiť odvážlivosť z bezbožnosti ich pochádzajúcu. A tak že sa stalo, známo je. Ako náhle zavedená modlitba tá a dľa návrhu otea Dominika vykonávaná bola, vracaly sa zbožnosť, viera, svornosť a rozpadávaly sa kacierov úklady a úskoky: poblúdlí sú zachránení, zúrivosť bezbožníkov je skrotená.»

Ďalej pripomína sv. Otec ešte iné účinky sv. ruženca, a ku koncu vyzýva, aby sa veriaci sv. ruženec nábožne modlili po celý mesiac október pri sv. omši, a potom aby sa pripojila litánia loretanská. «Tým ale» — píše sv. Otec ďalej — «ktorí konali budú čo sme s vrchu nariadili, nebeské poklady cirkve otvárame a všetkým, ktorí behom výš udaného času verejnej modlitbe ruženca a litánia budú prítomní, udeľujeme pokaždé odpustky sedem rokov a sedem kvadragén. Milosti tej budú účastní i tí, ktorí z opravdivej príčiny verejným tým modlitbám prítomní byť nemôžu, s tou podmienkou, že pobožnosť tú súkromne doma vykonajú a na úmysel náš sa pomodlia. — Tým ktorí desafrázy buď verejne v kostole, alebo ako hore naznačeno — súkromne doma tú pobožnosť vykonajú z hriechov sa očistia a z oltárnej obety požívajú, od všetkých trestov a pokút za hriechy spáchané rozhrešujeme na spôsob odpustkov pápežských. — Plno-

mocné odpustky tieto udeľujeme i všetkým tým, ktorí na slávnosť ružencovú alebo po nej do ôsmi dňov sa spovedajú a k stolu Pána pristupujú a v nektorom kostole na úmysel náš k Bohu a k Matke božej sa pomodlia.»

Drahí čitatelia, počuli sme slová nášého sv. Otea Leva XIII. Jeho sv. smýšľanie a nariadenie o sv. ruženci; k tomuto nič nám nepotrebné dokládať, jedine si porozprávame, z čoho pozostáva sv. ruženec, — ako sa ho máme modliť — a jaké dobrodenia skrz modlitbu sv. ruženca dosahujeme.

Ruženec sv. pozostáva z dvoch vecí: z ústnej modlitby a z rozjímania čili rozvažovania duševného. Čo sa týka modlitby ústnej, známo je, že sv. ruženec pozostáva z nasledujúcich modlitieb: Verím Boha, Otče náš, Zdravas Maria, Sláva Oteu; a v každom Zdravas po mene Ježiš, kladie sa tajomstvo zo života, smrti, alebo oslávenia Krista Pána Vykupiteľa nášého. Poneváž najväčšia milosť, ktorú nám hriešnikom milý Boh preukázal, je zajiste tá, že svojho jednorodeného Syna na svet poslal, aby nás od smrti večnej, hroznú smrťou kríža vykúpil. — Aby sme teda túto prevelikú lásku Božiu, ktorú k nám mal a má vždy pred očima mali, preto pri sv. ruženci rozjíname narodenie, život, uče nie, utrpenie, smrť a oslávenie Ježiša Krista, aby sme takto videli, čo On za nás činil, čo nás učil, čo pre nás trpel a jako oslávený bol v nebi za to akožto človek, — i my rádi nasledovali Jeho sv. príklad ktorý nám dal; lebo ako sme podľa mena Kristoví, nazývame sa teda kresťania, t. j. nasledovníci, bojovníci a verní synovia Ježiša Krista: tak aby sme i v živote skutkami dokazovali, že sme Kristoví — a vtedy najlepšie sa učíme Krista znať, milovať a nasledovať, keď si často predstavujeme Jeho celý život, a to sa najlepšie činí v rozjímaní sv. ruženca.

Tomu nás učí ten najvýbornejší učiteľ cirkevny sv. Augustin, keď vraví: «kto nerozvažuje svoje biedy a nedostatky, ten klame sám seba a nevie čo by mu bolo potrebné a užitočné! a neprosí za veci tie, ktoré by mu náležaly.» — A svätý Bernard vraví: «že dokonalosti len tak dôjsť môžeme, jestli oboma nohama kráčame, t. j. rozjímaním a modlitbou. — Rozjímanie nás učí čo nám je potrebné, modlitba tak je mocná u Boha že nám všetko vymôže. Rozjímanie cestu nám ukazuje, modlitba nás na nej sprovádza.» To pohnulo tiež sv. Augustína, že počiatkom všetkého dobrého nazval rozjímanie. On vraví: «Myseľ uvažujúca je počiatok všetkého dobrého. Rozvažujúci duša, ako Boh sám od seba dobrý je, ako láskavým a milosrdným na proti nám biednym hriešnikom je, či nezahorí láskou k nemu? A keď pozná svoje hriechy, biedu a trápenie, není možná, aby sa nepokorila a sama so sebou neopovrhla. Takto sa duša ľudská všetkými čnosťami zdobi a obohacuje.»

Písmo sväté odporúča nám sv. rozjímanie v Žalme 1. 2—3: «Blahoslavený muž, ktorý o zákone Jeho premýšľa dňom i nocou, i bude ako strom, ktorý štepený je pri vodách tečúcich a ovocie vydáva časom svojim.» Sv. Tomáš Akvinský vraví: «jednej veci nijako pochopiť nemôžem, ako je to možná, aby človek majúc na sebe

smrtný hriech a predsa sa smial a radoval.» A veru pravdu má svätý mudre, lebo človek vo smrteľnom hriechu žijúci má rozjímať nad tým, že každý okamih môže byť odsúdený a v pekle trápený.

Čítal som o Damoklovi, že keď sedel za zlatým stolom čo najväčšie pristrojeným, počúval krásny spev, ľubežnú hudbu — a mal pred očima veci najľubežnejšie; všetek ostal strachom preniknutý, keď videl, že mu nad hlavou visí ostrý meč. Bázeň, srach, aby meč naňho nepadol — zkazila mu všetku predošlú radosť a zaľúbenosť. — Takto má rozjímať človek hriešny o súde Božom, veď vie, že mu nielen časná ale i večná záhuba hrozí, a keď večer spať ide, ráno snáď uvidí sa v priepasti pekelnjej.

Preto sv. ruženec má dva diely; jeden záleží v tom, že sa modlíme 150 zdravasov, ichž po desať začíname otčenášom a zakončujeme chválorečeným Sláva Bohu Otcu i Synu i Duchu sv. atď. Ten oddiel zovie sa desiatkom, dobre teda vravíš že má ruženec 15 desiatkov. Druhý diel záleží v tom, že kedykoľvek niektoré tajomstvo ružencové menujeme, vždy o ňom aj rozjímate; oba diely sú jednako dôležité a majú sa k sebe tak, ako duša k telu, a naopak, ako duša, neni-li s telom spojená, a telo neni s dušou spojené, človeka nečiní; tak tiež kto sa modlí ruženec a nerozjíma o tých tajomstvách, ktoré v ňom pripomína, nemodlí sa ruženec. Nevravíme že by jeho modlitba dobrá nebola, tvrdíme len výrok svätej cirkve, ktorá obdarila ruženec veľkými odpustkami, ale že len tomu ich udeľuje, kto modlitbu ústnu spojuje s modlitbou vnútornou t. j. s rozjímaním o tajomstvách. Jedine ten je od rozjímania vyjatý, ktorý ešte pre nedospelosť veku rozjímať nemôže, alebo ktorí bárs sú v dospelom veku, ale nie sú toho schopní. Takým sa nakladá aby si aspoň v duchu predstavili, čo jedno alebo druhé tajomstvo obsahuje.

Z tohoto zrejmá vidíme, že tí, ktorí pokrikujú, že ruženec je len pre neučených a pre staré babky — sú sprostí chumaji, lebo o veci tejto pochopu nemajú. — Svätý ruženec je pre najmúdrejších i pre neučených, ten najmúdrejší filozof najde v rozjímaníach sv. ruženca vždy nové a nové pravdy, a bárs by ho i tisíc rokov skúmal, predsa ho vedieť nebude, ale vždy bude mať o čom rozjímať. Neučený človek môže podľa svojej možnosti rozjímať sv. tajomstvá, podľa milosti mu od Boha danej, a pozná čo má činiť a jako nasledovať to, o čom rozjíma. — A pokiaľ Menom Trojjediného Boha počína sa ruženec, už začiatok jeho povznáša nás nad zem, ku trónu Trojsvätého, aby sme poznali svoj pôvod od Všemohúceho Otca, svoju dôstojnosť krvou vykúpenú od večného Syna, svoje milosti a posvätenie od Ducha svätého. — Má svoje znamenie kríža od Golgoty, vyznávanie viery od apoštolov, modlitbu od samého Boha a pozdravenie sv. Panny od archanjela. A jako medzi všetkými kvetinami je najkrásnejšia a najvoňavejšia ruža: tak je medzi všetkými modlitbami najdrahšia a najväčšia sv. ruženec. Lebo kto sa ho vie modliť v duchu a pravde, ten mi dosvedčí, že pri každom otče-

naši, pri každom zdravas vyčerpá z hĺbín tejto modlitby drahú perlu, že pri každom otčenáši a zdravase stal sa horlivejší a nábožnejší; že mu bolo práve tak okolo srdca, ako tej neveste v piesni, ktorá tým viac po ženichovi túžila, čím ďalej s ním mlúvila.

Ale, sv. ruženec uľavuje a teší nie len duševné ale i telesné neduhy naše. Potrebuje-li človek duševnej pomoci, tak rečeno počatie od Ducha svätého, ruženec mu poskytuje na orodovanie Panny Marie túto pomoc, on ho učí volať k nebeskej Matke: «Požehnaný je plod života tvého Ježiš, ktorého si o Panno z Ducha sv. počala.» Unavuje-li nás na trnistej našej tu zemskej púti, drsná a nepohodlná cesta, nebojme sa! urovnáva nám ju ruženec, on nás upamätáva na toho: «ktorého si o Panno Alžbetu navštíviac v živote nosila». — Nachádzali človek vo svojom dome chudobu, starosť a núdzu, nemali žiadneho pohodlia, okrem trochu slamy, teší ho ruženec, ktorý mu ukazuje na toho: «ktorého si o Panno v Betleheme porodila». — Prekáža-li nám naša chudoba, priniesť Bohu nejakú obeť, napomína nás ruženec, obetovať nebeskému Otcu toho: «ktorého si o Panno v chráme obetovala». — Jestli-že sme všetko, ba pre hriechy i Boha nášho ztratili, vtedy je ruženec prvým prostriedkom, z ktorým najdeme všetko, i toho: «ktorého si o Panno v chráme našli».

Jestli muž v potu tváre svoj chlieb vyhľadáva, jestli žena s napnutou silou pre ten krvavý krajciar prácou si až prsty dokrváca, aby vyživili svoje milé dietky, ktoré hladom a zimou hynú, čo zotiera utešenejšie pot z ich čela, ako bolestný ruženec, ktorý nás učí povznášať zrak a hlas svoj k tomu: «ktorý sa pre nás krvou potiť ráčil?» — Spočívajú-li na nás ťažká metla spravodnosti Božej, uľahčuje nám ju ruženec, ukazujúc nám toho, «ktorý pre nás bičovaný byť ráčil». — Pichajú-li hlavu a srdce naše trne ťažkých starostí, zlých myšlienok, pomlúvania a posmechu, otupuje toto ostré trnie ruženec, ukazuje na toho: «ktorý pre nás trním korunovaný byť ráčil». — Spočívajú-li farcha na ramene nášho stavu, jestli-že kráľ pod farchou zlatej koruny, biskup pod farchou hodvábnej infule, remeselník pod farchou svojho náčinia, roľník pod farchou svojej práce, drotár, sklenár a žobrák pod farchou chodenia stonú a vzdychajú, kto im učí tieto bremená ľahšími, tie jarmá sladšími, ako ten: «ktorý pre nás ťažký kríž niesť ráčil?» — Jestli-že povinnosť nás takrečeno na krvavé kríže pribíja a našu smrť žiada, vtedy ukazuje nám ruženec na tú sv. horu Kalvárie, kde visí na kríži všetka naša potecha, ten: «ktorý pre nás ukrižovaný byť ráčil».

Stoneme-li už na lôžku smrteľnom, a trápi-li nás hrúza smrti, nebojme sa! len sa pridržme verne sv. ruženca a volajme o milosrdenstvo k tomu: «ktorý slávne z mŕtvých vstal ráčil». — Trasieme-li sa hrôzu pred večnou spravodnosťou, pred večnou smrťou za naše previnenia, pridržme sa len verne nášho ruženca a volajme o milosrdenstvo k tomu, «ktorý slávne na nebe vstúpil ráčil.» — Padá-li nám z ruky v povedomí našej veľkej viny berla nádeje a potechy, privádza nás ruženec

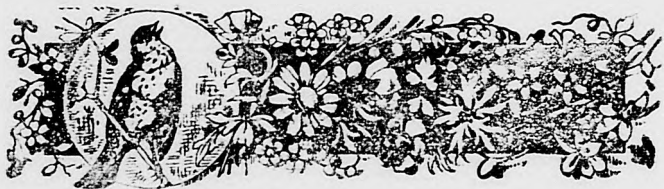
hneď k tomu: «ktorý nám Ducha sv. zoslať ráčil». — Kedykoľvek náš boj zo svetom, telom a diablom sa po-
čína a nebe sa nám zachmuruje, po každej upomína nás
ruženec na našu nebeskú Matku ku ktorejžto voláme:
«požehnaný plod života tvojho Ježiš, ktorý ťa o Panno
do neba vzal ráčil». — A konečne i koruna, ktorá slú-
bená je tým, ktorí bojovali boj spravodlivý za Krista a
Jeho sv. náboženstvo, ukazuje ruženec umierajúcemu,
ktorý z horiacou láskou a vrúcnu radosťou zvolá: «ve-
čne požehnaný plod života tvojho Ježiš, ktorý ťa o
Panno v nebi korunoval ráčil».

A teraz pýtam sa celého sveta, môže-li byť nie-
ktorá lepšia, mocnejšia, svätejšia a viac obvláajúca
modlitba ako sv. ruženec? Či neobsahuje v sebe všetko,
čo veľkého a vznešeného náboženstva sa týka? Neni-li
pri ruženci užívaný všetok prôvod apoštolský a biblický?
Či nemusí onemeť krik všetkých nepriateľov sv. ru-
ženca, obzvláštne keď toľký nábožný ľud vo všetkých
katolíckych chrámoch celého sveta, milliony a milliony
svätým ružencom ovitých rúk, povzdychnutým hlasom
celý mesiac túto modlitbu koná, ktorú už toľko stá ro-
kov svätá cirkev vebila, svätí sa modlili a všetci dobrí
ľudia čuli?

Pravda, drahý čitateľu, smutným okom pozierame
do budúcnosti, neviem do jakých nepríjemností a nesnázi
privede nás započatý liberálny boj a tatárské volby;
jaké obety bude treba nám položiť. Ale nestrachujme sa!
veď máme vydatný prostriedok. silnú pomoc menovite v
boji proti tatarom — sv. ruženec, ktorý sa už mnoho rázy
v boji proti náboženstvu výdatne osvedčil; chyťme sa
ho, ako zbrane, ktorou pomôžeme k víťazstvu, modlime sa
ho vrúčne a stále, pozdvihnime s dôverou svoje zraky k
tej jasnej hviezde na oblohe búrnej, vzývajte Mariu a
ona dá nám víťazstvo, ako dobre sriadenému a nepre-
možiteľnému Mariánskému svojmu vojsku, čo daj Pane
Bože! Amen. Kráľovna sv. ruženca, oroduj za nás!

A. Čerňenka,

učiteľ a starý modleník sv. ruženca.

BESEDNICA.

Domáci krb.

(1898. 28/VII.)

O Bože zehnaj rodinke,
kde, ako dieťa malinké
som blaho, sťa med včela, ssal —
o drž ju ešte na ďalej,
a slasti do čias ponalej;
daj zdravia mieru; vzdial-že ziaľ.

Je škoda zbúrať hniezdatko,
kde mladé čupia presladko
tam pod krydlama matičky!
Keď zora zláti vrchovce,
už matka liece, šteboce,
a za ňou podrošť maličký.

Jak vtáčky z hniezda ulietnu
si hľadať živnosť prebiednu;
tak my sme svetom leteli!
Lež keď sa mrká, pomráka,
sa utiahneme tunáka,
kde bedlia dvaja anjeli.

Tichomír.

Niekoľko slov o vol'bách.

Doba volieb do snemu za našich časov je
zajiste najväčšej dôležitosti; jedná sa pri volbách
temer o všetko. V konštitúčnom ústavnom štáte
sú to zvolení zástupcovia ľudu v sneme, ktorí
majú tvoriť zákony; v jejich rukách je jaksí ulo-
ženô, má-li viera, či nevera zase prísť ku vláde,
alebo pri nej i na ďalej zostať. Odtiaľ oná ho-
rečná činnosť strán podvratných žido-zednárskejších,
liberálno-tatárskych, neznabožských, nevereckých
za časov volebných, aby im pripadla v zápase
volebnom palma víťazstva a poistená zostala moc
v sboroch zákonodarných, odkiaľ podnikajú svoje
útoky proti cirkvi a náboženstvu, a to pod ochra-
nou zákonov od nich samých narobených.

Parlamenty, snemy skladajú sa zo zástupcov
ľudu, ktorým prináleží rozhodovať o najdôležitej-
ších zájmoch štátu. V nich domohli sa zednári,
liberálni tatári a jejich kompagni židia, nevercovia,
neznabohovia pomocou volieb väčšiny a tým i
panstva nad národami. Volbami zároveň chcú
vtisknúť svojemu nesprávnému a nespravodlivému
pánstvu známku zákonitosti, jakoby všetko, čo
podnikajú, činili v mene ľudu, ktorý, vraj odo-
vzdanými hlasmi pri volbách sa rozhodnúť ve-
dome a dobrovoľne, aby bol ovládaný dľa zásad
židozdednárskejších liberálno-tatárskych. Jaká kriklavá
to nepravda, jaká to nestydatá lož vzhľadom na
väčšinu katolíckeho ľudu! Veľmi trefne, výborne
píše na toto veľiký biskup Ketteler vo svojom vý-
bornom diele: «Freiheit, Autorität und Kirche.
XVIII. Mainz 1862» takto: «To zajiste je karakte-
ristickou známkou liberalismu, že neustále o ľudu
mlúvi a tvrdí, že koná všetko v mene tohož ľudu;
zákon ale štátny, že je vykonávaním tejto vôle.
Dľa chovania sa liberalismu muselo by sa mať
za to, že on jediný miluje ľud, on sa stará a pre
neho bojuje. Vo skutočnosti je to biedna lož.
V skutočnosti používa väšne ľudu, aby ho však
sám nohami šliapal... Prostriedkom ale, aby
táto klamná sústava bola prevedená, sú volby.
Ľud sa smie občas súčasťníť v nejakom volebnom

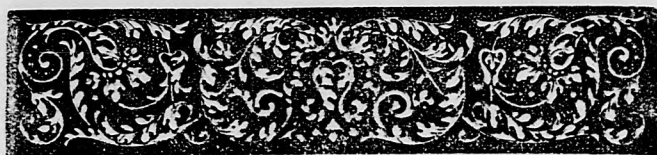
úkonu, a tak sa mu namlúvi, že sa teraz všetko deje dľa jeho vôle ... Čím je dnes volebné právo? Ničím iným, lež vždy niekoľko rokov a v niekoľko minútach napísať nejaké meno na volebný lístok a zvoliť si takto svojho karabáčnika. Odtiaľ zas' títo sa starajú v mene ľudu o všetko, a na čom sa ustanovia pri vykonávaní svojej všemohúcnosti, je vôľou, svrchovanosťou a slobodou ľudu. Jaký to výsmešok na pravdu a skutočnosť!»

Týmito slovami postavil biskup Ketteler do pravého svetla volby, jako ich židozедnársky liberalismus zaviedol a prevádza, vykonáva a jako im pod menom seburčenia rozumie. Jako tedy židozедnársky liberalismus pomocou volieb na seba strhuje pánstvo a v ňom sa udržuje, tak je svedomitou povinnosťou všetkých katolíckých mužov, aby zasadili práve tu liberalismu smrteľnú ranu, tým totiž, že prostriedok, ktorý liberalismus utvoril pre seba, by mu bol vyrvan a pomocou jeho domohli sa katolíci tej moci, ktorá im prináleží. «Doba volebná musí katolíkov nájsť pripravených a sriadených, jejich ale svätou svedomitou povinnosťou je, voliť jednomyseľne mužov, ktorí osvedčili vernosť k viere, cirkvi, kráľovi, vlasti a národu a ktorí pre blaho ľudu pracovať dovedú a pre najsvätejšie záujmy jeho srdca jako i porozumenia javia.»

Preto v dobe volebnej nastáva tým katolíkom, ktorí vynikajú vzdelaním, postavením lebo úradom, povinnosť, aby ľud poučovali o významu a dosahu volieb a o povinnosťach, ktoré plynú z toho pre katolíkov, hlavne ale, aby predchádzali sami dobrým príkladom.

Zvlášte kňazstvu v duchovnej správe pripadá tu úkol nemalý a dôležitý. «Pri veľikom vlivu, ktorý má slovo a príklad dobrého a osvieteného kňaza ešte vždycky na veľikú čiasť ľudu, môže kňaz, aniž takto nejak zadáva svojemu postaveniu, alebo sa snáď docela znižuje na agitátora a demagoga, nad mieru požehnané pôsobiť pre cirkev a štát, poučovaním o povinnosťach voličov, ktoré neodlučne súvisia s volebným právom. Ľud chce byť v rozhodnom okamžiku na to upamätovaný, že stojí pred volebným obdobím, jako pán svojho osudu, jako vlastný tvorca zákonov svojej zeme; chce byť na to upamätovaný, že sa nejedná za našich časov pri voľbách len o pozemské záujmy, ale zároveň i o záujmy najdôležitejšie, náboženské, že v jeho moci je, svojim hlasom rozhodnúť sa buď pre Krista lebo Beliala; buď preukázať službu právu, pravde a kresťanstvu, alebo napomáhať opačným snahám.» (Vidz Dr. M. Jos. Scheeben, Periodische Blätter I. B. 1872: «Beiträge zur Charakteristik der modernen Hacesie etc.» Tiež vid «Povinnosť katolíkov za našich dob. Th. Dr. Method C. Kubiček. Praha 1900.»)

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Náš Karmelita. Vp. Pavel Hermann, farár na Hronskej zažakoval za úrad a stal sa Karmelitom. Je to úprimný priateľ ľudu, rodolub verný. Tuším mu bolo ťažko dívať sa na to žalostné polozenie ľudu svojho, preto utiahol sa, jako kedysi pater Kubina, Jezuit. On sa ľúči od svojich priateľov takto:

Milým bratom a priateľom svojim pri odchode.

Slniečko už nízko nad obzorom svieti,
chladný vietor duje, bocian na juh letí,
i drieň sa už zdobí rúchom purpurovým,
nastala nám jaseň, čas k odchodu mnohým.
Hajno lastovičiek na väzu si sedá,
nadišla i tieto k odchodu náhoda,
priatelia prírody volajú k nim: s Bohom!
iba mrzký «havran» kráka: «ta von, ta von!»
I ja, bratia moji a priatelia milí,
ľúčim sa dnes s vami. «Pán Boh vám daj sily,
by ste pravde Božej, vždy verní ostali,
sľubom, darom, hrozbou sklátif sa nedali!»

S Bohom

Pavel Hermann, karmelita.

O železničnom nešťastí v Rumunsku, ktoré sa tieto dni udalo medzi Palotou a Turn-Severinom, všetky podrobnosti ešte nie sú úradne konštatované. Počet a totožnosť obetí ešte vždy sa nepodarilo úplne zistiť. — Z Bukareštu oznamujú nasledovné: Riaditeľstvo železníc teraz uverejnilo zprávu o usmrtených a ranených Rumunoch. Nápadné je, že v tejto úradnej zpráve niet spomienky o ostatných mrtvých, ačkoľvek aj pod ruinami vlaku našli dve na uhoľ k nepoznatiu zhorené mrtvoly. Krem týchto našli ešte aj tri iné nepoznateľné mrtvoly, z ktorých jedna je ženská a druhá je mrtvola jedného dieťaťa. Na krku inej ženskej popálenej mrtvoly našli jednu malú zlatú medaillu, na ktorej na jednej strane je obraz Panny Marie a sv. Jozefa a na druhej obraz Vykupiteľa. Na jednej strane medaillonu čítať nasledovný maďarský nápis: «Svätá Maria oroduj za nás», na druhej strane ale: «Toto pre ubohé pohanské dietky». Kto je táto mrtvola, ešte sa nepodarilo zistiť. Z malej medaille súdia, že ženská zaiste pochádza z Uhorska. Ostatné mrtvoly príbuzní patričných všetkých poznali. — Čo sa týče škody zapríčinennej katastrofou, škoda štát. železníc dľa priemerného šacovania obnáša jeden million frankov, ponevác cena zhorených vozňov sama obnáša skoro pol milliona frankov. Pošta rýchlika, šesť pluých vriec, v ktorých bolo údajne mnoho cenných listín, zhorela na popol. Odškodné poraneným a pozostalým mrtvých tiež obnáša značnú sumu.

Pánom obchodníkom a fabrikantom do pozornosti odporúčame schopného mladého človeka: Floriana *Patyerek* (Ujpest, Árpád-utca 115.) On za 9 rokov zamestnaný bol v dielni dreveno-výrobkovej, (faipar) a teraz je tiež pri takom sklade zamestnaný. Ponevác je sveta zkušnený a zná viacej rečí, odporúčame ho snažne do akejkoľvek dielne, on všade dobre zodpovie. V práci nenie vyberačný a spokojný je i so skromným platom, len aby v nedefu dovoleno mu bolo do chrámu ísť, bo teraz je tejto možnosti pozbavený. Pište na jeho vyšudanu adresu.

Naukobeň pre remeselníkov. V u. král. štátnej vyššej priemyselnej škole od 16. okt. do konca marca bude sa vydržiavať kresličský naukobeň pre stolárov, zámočníkov, kotlárov, klampiarov, kováčov, kolárov a bednárov. Za žiakov sa prijmu tovaryši a majstri menovaných remesiel, ktorí už dačo kresliť vedia. Zápisy budú trvať od 3. do 14. okt. denne večer od 6. do 7. hodiny. Školský plat obnáša 10 korún, ktoré treba pri zápise vyplatiť. (Adresa školy je: M. kir. állami felső ipariskola Budapest, VIII. Népszínház-utca 8.)

Podakovanie. Trpela som od r. 1878—1882 rakinou na tvári a na nohe a nikto nemôhol mi pomôcť. Na to prišiel k nám pán z Korotkiewiczzu, ktorému podarilo sa uzdraviť mňa v krátkej dobe. Podarilo sa mu tiež vyliečiť môjho príbuzného Ureczkana, ktorý dlhé časy chodil na barľach tak dokonale, že teraz chodí docela rovno bez barly. Tiež i moju sestru, ktorá ďalšiu dobu bola hluchá, podarilo sa mu vyliečiť tak, že dnes docela dobre slyší. Za toto dobrodenie, ktoré p. z Korotkiewiczzu pre našu rodinu učinil, dovoľujem si moje najúprimnejšie vďaky a doporučujem všetkým, ktorý na nejaký neduh trpia, by sa obrátili na pána z Korotkiewiczzu do Pudmeric u Prešporku v Uhrách. V Lukáčove *Anna Ardonka*.

Veľká výstava a trh na ovocie bude sa 12. okt. v Košiciach vydržiavať, na ktorej vezmú účasť dochovávatelia ovocia z abauj-tornianskej, boršodskej, šarišskej, spišskej a zemplínskej stolice.

3000-ročné budovy. Pri regulovaní rieky Sávy neďaleko Gradišky po tieto dni objavili v riečišti štyri domy a jednu kolibu a mnoho bronzových a kamenných nádob, o ktorých sa dokázalo, že tieto aspoň pred 3000 rokami boli zhotovené.

Osem rokov v komore. Z Košíc oznamujú: V obci Szerencs zatkli žandári zámožnú gazdinu vdovu Samuela Csutoru, čo vzbudilo v dedine nemalý ruch. Csutorová totiž svojho deväťročného synka Štefana osem rokov držala zavretého v jednej úzkej špinavej komôrke a to všetko preto, aby sa mohla ešte raz vydať. Nešťastný chlapec v tomto väzení celkom zdivel; nevie ani vyprávať, len jachee. Keď ho žandári vyniesli na čerstvé povetrie, zamdlel.

Veľké nešťastie na železnici. Z Bukarestu telegrafujú: Z Vercierovej jachajúci vlak vyšinul sa pri Palote (Rumunsko) z koľajníc a za ním jachajúci a petrolej vezúci vlak vbúšil doňho, následkom čoho petrolej explodoval a zapálil viac vozňov. Osem ľudí zahynulo a

mnohí boli ranení. Obete sú zväčša železniční zamestnanci. Minister verejných prác a správca železníc odcestovali na miesto nešťastia.

Podakujúci prípis. Od 9 rokov trpela moja manželka na bolenie hlavy, závraty, lúpanie v údoch a bezsnivosť a ja upotrebil som od Vás odporúčaný a prospešný duplovano-elektromagnetický kríž R. B. N. 86967; jej bolastiam sa na toľko uľavilo, že sa teraz celkom zdravá cíti. Tak som Vám podľzen aj s mojou rodinou tú najväčšiu a najúprimnejšiu vďaku. — *František Hatschka*, maliar, Budapest, Gizella út 42.

Tento podakujúci prípis obdržal pán Albert Müller, Budapest V. Vadász-utca 42/Z., vynálezca elektromagnetického kríža R. B. N. 86967.

Ponižená prosba ku ct. Obecenstvu!

S poniženosťou sa utiekame ku milosrdenstvu ct. Obecenstva, by boli láskaví nás svojimi milodarmi podporovať. My totižto by sme radi do nášeho kostolika jeden Organ dať postavil, ale Bohužiaľ slabé sú k tomu sily naše. Pre tú príčinu sa utiekame ku milosrdenstvu dobrých ľudí, prosiac, by v mene Božom obetované milodarky svoje na nižudanu adresu ráčili odoslať. Nech im to Pán Boh stonásobne vynahradí. Z hlbokou úctou zostávame v Murány-Hutte (gömörská st.) 1901. 25-ho septembra. V mene cirkevníkov

Pavel Pavlovský, učiteľ.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Napísal Heraklius Porubský. (Číslo VIII. Katolíckych Hlasov, vydáva Fr. Richard Osvald.)

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Ona hodí sa veľmi aj ako dar našim milým známym a príbuzným, bo takej knižočke sa zaiste každý poteší. Vôbec nemala by ona chybovať v žiadnej katolíckej rodine. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 40 hal., s poštou 45 halierov; 50 výtiskov 18 korún, 100 výtiskov 35 korún.

Pút na Maria Štein.

V nedefu 13-ho októbra pôjde processia z chrámu pp. Františkánov na Maria Štein, kde bude svätá omša aj kázeň.

Tí, ktorí sa na tejto sv. Púti chcú súčasťniť, nech sa dostavia 13 ho októbra, ráno o 6-tej hodine do chrámu pp. Františkánov.

A. Rösler, spevár.

Vyzvanie k predplateniu.

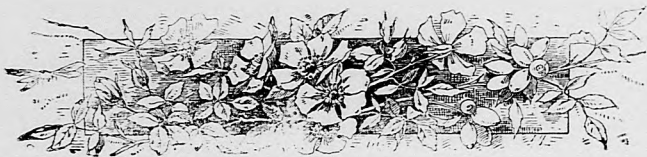
Viacrázy vyzvali sme už ct. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Krešťan» do čim viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čim viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu :

«Krešťan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

DOPISY.

Z Totmegyeru.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Krešťane».

Málo čo od nás čítať. Máme veľké jarmo, platov tolko, že sa na ne trhaníť nestačíme, tým menej žalovať. Pomyslíte si, okrem mnohých daní tri zlaté musíme platiť od holda na brádku vodnú, ktorá nám žiadneho chosnu neprináša. Tak môže aj hocjaký mrkvas vody regulovať, keď chudobného o posledný groš oderie.

A ten krotký ľud, čo tak platí, pomyslíte si, jak ho naši páni uctia. Chodil tadeto žido-liberál *Timon*. Sila kočov za ním plno židmi a pánmí. Náš pán rychtár tak sa zaňho oduševnoval až dlapami plieskal — ale nie jednu o druhú, lež chudobnej ženičke po tvári až jej v ušiach bolestne hučalo. A pánovi notárovi nie len srdce radostne trepotalo lež aj paprčky; dal sa kopat mládencov. A to všetko pre to, že sa opovážili zavolať na ľudáka: éljen.

A čo sme my otroci?! To máme za naše platy a že naši synovia musia vojančiť? Oboch sme odovzdali súdu. Uvidíme, či je pravda na zemi!

A včul mne hovorte mojím kamarátim, či môže byť niekto s čistým svedomím liberálom! Drahý pán rychtár a pán notárko, všetci židia a páni, čo ste sa s liberálom vozili, zapamätáme si vašu

lásku viac ešte aj, jak na päť rokov. Prinďte ešte na psa mráz! Prosím Vás opravte moje riadky, bo moje ruky sú ťažké od motyky.

S Pánom Bohom.

Ludák.

Z Majeichova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Veľaslávna Redakcia!

V našom okrese *seneckom* je vystúpený gróf Dežefi na liberálnu stranu. Keď ale siel reč držať po dedinách málo kto ho privítal, okrem židia. Celý okres čaká len na ľudového, škoda že nám tak neskoro dochodí. Keď Dežefi išiel z Divosegu do Máčadov, tu ho nečakal nik, obidva Máčadi sú celé ľudové. Odtiaľ siel do Abrahámu, lež na darmo, bo tuto není ani jedného liberála. Už v Geste mal liberála rychtára a židov. Z Gesti došiel k nám do Majeichova. Mali sme ísť proti nemu na koňoch, lež nešiel nikto, iba židoví bireši s notárom a organistom aj s pánom veľkomožným dekanom *Jozefom Fridrich*. Náš pán veľkomožný dekan mali prekládať Dežefovú reč maďarskú do našej materinskej reči slovenskej ale sa im to veru nepošťastilo. Už keď Dežefi mondokoval po maďarský, jeden sedliak neprestával mu kričať: abcúg abcúg! A keď pán dekan začali to isté po slovenský vykládať, nuž veru ich najlepší priateľ a sused *Karell*, ktorý má v Trnave brata, tiež farára na odpočinku pre nemoc, im reč celkom zastavil. On im povedal jak sa patrí hlasno do očí: «No tridsať rokov mali sme pastiera duchovného a včul hľa, sme ho stratili, čo máme včul robiť?» A pán dekan na to ani slova viacej neriekli a bolo smiechu dosť. Potom sa pýtali kde je rychtár, ale rychtár dávno utiekol domov. Potom ich len jejich kočis domov zaviedol. Nuž tak! Pán kaplán nás všetko obrátili na ľudovú stranu a pán dekan naráz v kostole povedia kostolníkovi, že by bol na Dežefiho, ponač že aj oni sú, že ho poznajú ako dobrého katolíka. Je pravda že naša mládež ľudová tiež trochu preháňa — ale už mládež je vám všade taká. Prosím vás mladá krv je len mladá krv! Vyspevujú pred farou že: abcúg s každým liberálom, hodas by bol aj farárom, aj tomu pardon nedáme a sme si zaspievame: nech žije ľudák!

Pán Boh nech nám je na pomoci aj Panna Maria.
Amen.

Veľký Ludák.

Z Pajštúna.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Dôstojný Pán Redaktor!

S veľkou úctou prosím slávnú Redakciu nášeho všeoblúbeného «Krešťana», by ráčila mojich pár riadkov uverejniť.

26. t. m. prišiel k nám p. Komlósi s pánom dekanom-farárom stupavským do našej školy večer. Hneď obečný sluha behal po ľudoch, aby do školy sa schádzali. Bola tam reč smiešna, slubov mnoho, bláznov málo. Väčšina bola mládeže. Pán Komlósi zas prekopával Moravu, aj dampfšifý že pojdú po nej. (Niekedy je tam aj

po kolená vody: jaké to budú šífy? Myslím, to budú po šínach behať.)

Prosil občanov, by sa držali spolu by tie dve reve-rendy neboly zašpinené. Vojaci že budú pustení na žatvy dom a čo ešte bolo, keď by to malo rúčku!

S krížom sa prenevidal; pri boku dve sviečky pánkov osvieťovaly, lebo bolo tma. Keď skončil pýta sa: spokojní ste? Jedni kričali nie! nie! jedni éljen. Keď odchádzal, sa kričalo «éljen, nech žije ľudová strana! Odišiel jak s vyčesanou.

Pajštunský ľudák.

Z Chvojnice.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Prevelebný Pane!

S radosťou chytám do ruky pero, aby som sdělil ct. čitateľom už jedno víťazstvo ľudovej strany v našom okrese skalickom. Totižto: P. Fridecký, bývalý liberálny ablegát skalického okresu sdeľuje voličom okresu toho, že vzdor tej dôvere, ktorou sa títo ku nemu chovali (?), a za ktorú pekne ďakuje, odstupuje od kandidácie, po-nevác ho do senického okresu jednohlasne (?) za kandidáta volajú. — Tešíme sa. Predvideli sme to hneď zo začiatku, keď osv. p. Dr. Ján Černoch, prälát a kanoník, náš milý kandidát navštevoval všetky obce okresu nášho; všade ho s tou najväčšou radosťou prijali a vítali, čo muža so svojej krvi, čo priateľa ľudu. — Nie tak ale bolo na tamtej strane. Za p. Frideckého sa nemal kto veľmi oduševňovať okrem dvoch hniezd zo 24 obcí. Shromaždenie držali tiež v Holiči, v tom najväčšom hniezde, na ktorom sa ale súčasťníci iba holičskí liberáli a z každej druhej obci jeden-dvaja. Vidiac teda veľkú väčšinu ľudákov, a predvidiac tiež svoju zkázu, musel dobrovoľne odstúpiť p. Fridecký a inde hľadať šťastie. — Víťazstvo naše bude skvelé.

Nech žije osv. p. Dr. Ján Černoch!

Nech žije ľudová strana!

Ľudák.

Štefanova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Drahí spoluobčania!

Keď roku 1241-ho pod panovaním IV. Bélu, kráľa uhorského, spustošili Tatári túto našu nad mieru drahú vlasť a uhorské vojská rozprášili, tohoto príčina bola neposlušnosť veľmožov, že sa na rozkaz kráľa na vykázaný čas do tábora neustanovili so svojimi vojenskými oddeleniami. A táto neposlušnosť mnohých vodcov mala tie následky, že potom Tatári všetko, čo im bolo v ceste vraždili a pálili, že človeka chytá sa bôl srdca, keď toto len v dejepise sebe predstavuje. Tu sám zarmútený kráľ musí utiecť zo svojej vlastnej krajiny. Mnoho dobrých synov pre neposlušnosť druhých kladie svoje životy na oltár vlasti; tu Koloman, brat kráľov zomiera v náruči svojej mladej manželky od fažkých ran nepriateľa; tu zahynú biedne ale hrdinský pamätihodní mužovia, jako Palatin Hedervári, kaločskí arcibiskup Ugrin, grófi Forgačovci, kráľovský kancelár a mnoho cirkevných a svet-ských slavných mužov. Ano, i kráľovská pečať dostane

sa tu čo koristi do rúk mstivých nepriateľov. Teda pomyslite, jak to bolo hrozné, a len pre neposlušnosť, nevšímavosť neverných synov tejto krajiny! A čo viac, bola príčina ešte zkázy, ktorá po premožení uhorského vojska nastúpila do rúk Tatárov. Táto pečať mala v sebe tie prednoty, že pod touto pečatou rozumeli sa písma čo rozkaz kráľovský. Keď sa teda ľud hrôzou ukriľ, — aby ich Tatári na vrch vyvábili, dali zajatým Uhrom písať listy, že kráľ premožie Tatárov z krajiny, aby svoje úkrity opustili a svoje zeme obrábali. Táto podvodne písaná listina bola opatrená touto kráľovskou pečatou; teda jako bolo písané, ľud tomu uveril. Ale čo skoro sa sklamal, totižto keď ľud ovocie, úrody posbieral, Tatári soberúce vojsko, ľud na jedno miesto posháňali a vyberúce pekne panny a mládencov, ostatných povraždili.

Takito Tatári sa aj včul objavujú. Zvlášť pred voľbami ich vidíme. Včul len jako pod tou kráľovskou pečatou ľud vyzývajú a všeličo sľubujú. Ale keď im ľud uverí, jako tí Tatári všetko povraždia; nie síce telesne, ale duchovne namáhajú sa ľud povraždíť. Na pr. nebude zavraždený ten, kto opovrhne stavom manželským od Ježiša Krista ustanoveným, vstúpi do civilného manželstva? Či ten duševne nebude zavraždený, ktorý opustiac pravú vieru, vstúpi do slobodného vyznávania náboženstva? Teda drahí občania, ktorí na takého vyslanca hľasujete, stanete sa účastnými o mnoho väčšej neposlušnosti, nežli tí, ktorí jako vyšej spomenuté, pod IV. Béloom biedu zapríčinili. Ten vyslanec, ktorý na tieto cirkevno-politické zákony hlasoval, podobá sa tým Tatárom, ktorí touto horemenovanou kráľovskou pečatou ľud vyvábili, a potom ich povraždili. Ale podobá sa a o mnoho horšie činí ten, nežli títo Tatári, ktorý na takéhoto vyslanca hľasuje.

Keď IV. Béla po odchode Tatárov sa navrátil, našiel krajinu pravda v najväčšom neporiadku. Nepozostávalo mu nič inšie, jako tie slová potešiteľné ľudu preriecť: «Nolite timere», «nebojte sa, nezúfajte!» Aj my drahí občania majme pred očima tieto potešiteľné slová: nebojte sa, nezúfajte, lebo naša ľudová strana posilnená týmito slovami jako bučiací lev bojuje. Béla IV. tiež bral pred seba a za ochranu vzýval Blahoslavenú Pannu Mariu s týmito slovami: «Memorare, spomeň si Ty veľká Pani Uhrov na tento národ a znovu ho pozdvihni, lebo viem, že Ty dobrotivá Pani nezavrheš prosbu moju». A Panna Maria vyslyšiac túto prosbu pozdvihla národ na predošlú jeho slávu.

Utielkajme sa aj my drahí katolíci k tejto veľkej Panej a reknime: «Spomeň si o najslávnejšia Panno Maria, že jak prekvitala naša katolícka viera za časov minulých, a včul jak je prenasledovaná. Shliadni na nás Ty veľká Pani a daj nám pravých katolíkov za vodcov; uponiž nepriateľov tejto viery, daj ľudu ducha pravdy, že by opravdových katolíckých mužov za zákonodarcov sebe volil. Bime sa v prsá své a riekajme: Peccatores, Te rogamus, audi nos! My hriešnici, Teba prosíme, vyslyš nás!

Teda drahí občania a katolíci, nedajte sa zviesť ta-

kýmto Tatárom, voľte si opravdových mužov do parlamentu, ktorí tieto cirkve protiviace sa zákony budú hotoví na dno pekla zvrhnúť. Keď takýchto mužov volíte nebudete, protivíte sa budete samému drahému Spasiteľovi, ktorý riekol: Nie ten, kto rieká: Pane! Pane! príde do kráľovstva mojeho, ale ten, kto čini vôľu Otca mojeho, životom večným vládnuť bude.

Rafael Tekula.

Šoporňa.

Vážení Pán Redaktor!

Srdečne prosím o uverejnenie týchto pár riadkov.

V Šoporňi dňa 24-ho bol tu kandidát ľudovej stránky Desider Horváth, ktorý bol prijatý s veľkou pompou a s banderiumom. Tiež vystúpil u nás osemaštyridsiatnik dr. Sztránszky z Nitry, ktorého tiež sme všetci jednohlasne privítali *Horvátovým zástavami* a neprestajným éljenovaním na Horvátha. Páni na hynťovach stáli a ľud prosili aby len na malú chvíľku ticho boli. Ľud ale ešte viac začal éljenovať a kričali: nežiadame zo strany Košuthovej žiadnej reči; tá nám vynašla civilné manželstvo; ľudáci sme, za stranu ľudovú krv prelievať chceme. Nepotrebujeme vás ídte chytro! Na čo sa pán Sztránszky musel zobrať a utiecť; ešte v ceste ho aj pár kameňov nasledovalo. Mládež tak bola pobúrená že kto by bol len slovo podľa vládnej strany povedal, iste by nebol viac na ňu kortešoval.

B. V.

Pozorujte!

budete mať pekný nový Kalendár!

P. vydavateľ «Listov sv. Antona» nahovoril mňa, aby som mu pomôhol zostaviť nový slovenský Kalendár pod názvom: «Veľký Obrázkový Kalendár Svätého Antona Paduanského».

Ponevác tu v Pešti pravdepodobne zaniknú dva slovenské Kalendáre (Sväto-Štefanský a Veľký Kresťanský) a ponevác presvedčil som sa, že nový tento Kalendár má byť nie len raz tak veľký, lež aj dľa zovňajška tak vkusne tlačný u Sv.-Štefanského spolku, že takého Kalendára naši slovenskí katolíci ešte veru nemali: nuž pre tieto príčiny vďačne podujal som prácu zostavenia Kalendára. Vymienil som si však nasledovné:

1. Aby sme podali v ňom články najlepších našich katolíckych spisovateľov. Z tohoto ohľadu sme už z čiastky ubezpečení, bo nám jednotliví páni spisovatelia svoje príspevky už doposlali a kalendár je už v práci tak, že najneskôr o 14 dní vyjde z tlače.

2. Keď pozrete doterajšie Kalendáre peštianske, nápadné vám musí byť, že na konci tých Kalendárov jesto všeliakých oznamov mnoho a mnoho, hádam aj vyše sta. A tie oznamy vychvaľujú obyčajne kadeaké viedenské židovské obchody, alebo apatikárske sprostosti, ktoré ani fajku dymu nestoja. Prečo bolo tých oznamov toľko v tých Kalendároch? Len preto, lebo za tie oznamy *dobře platili* patriční kšeftári, teda vydavateľ Kalendára mal z toho znamenitý zisk. Preto stalo sa, že na pr. ešte

aj v «Lurdskom Kalendári» boli aj také oznamy, v ktorých sa hnusné, nemravné veci alebo lieky odporúčaly. V našom Kalendári *nesmie byť žiadnych takých oznamov*. My nechceme sprostosti odporúčať ľudu a ho na daromnieu zavádzať. Na miesto toho ale prosíme *všetkých čestných kresťanských obchodníkov slovenských*, aby doposlali na niž udanú adresu svoje oznamy; *my len jejich obchody chceme odporúčať* a za cenu takú, aby sa tlač a papier vyplatil. My už vyzvali sme jeden ráz našich kresťanských obchodníkov o toto, no bolo márne, bo kresťan je do všetkého farbavý i vtedy, keď jedná sa o jeho dobrô. V 10.000 kalendároch byť oznámeným je zajiste nemalá výhoda pre človeka obchodníka. Prosíme teraz *kohokoľvek*, ak zná poctivé kresťanské obchody, ktoré môhol by svedomite odporúčať, nech zašle nám ich na niž udanú adresu, my si chceme svojich i zdarma odporúčať. Kalendár bude stáť 60 hal. a dáme ho tlačíť desať tisíc kusov, ktoré minúť sa musejú, bo ináč nebolo by možno dať kalendár tak veľký za tak lacnú cenu. — Z tlače výjde začiatkom októbra. Prihlásiť sa možno už dnes na niž uvedenú adresu.

Kresťanskí kupci teda, nezameškajte prečítať si tento oznam!

Administrácia: «Listy sv. Antona»,
Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28/a.

Prošba.

Prestavanie a zariadenie dvoch škôl v sídelnom dome školských bratov pôsobí najväčšiu a najťažšiu starosť mojích chudobných veriacich. Dobré vediac, s jak veľkou radosťou prijali čitatelia veľacteného katolíckeho obecnstva tú zvesť, že sídelné miesto uhorských školských bratov sem bolo osadané, z ktorého pre katolíckeho školy našej drahej vlasti statní učiteľia budú rozposielaní toto povedomie dá mne úfať, že veľactené katolíckeho obecnstvo v uskutočnení tohto plánu, menovite v prestavovaní a zariadení tých hore pomenovaných škôl svojimi láskavými milodarmi bude mňa napomáhať. Preto najhlbšou úctou spojenou prosbou obraciam sa na veľactené katolíckeho obecnstvo čitateľov, aby boli tak láskaví svojimi milodarmi prispieť k prevedeniu tohto šlachetného cieľu. Aj tú najmenšiu obeť s povďačnosťou prijímam. Prijatie milodarov v novinách budem kvitovať. Milodary prosím zasielať na meno nižepodpísaného.

Dano v Nitrabojne (pošta v mieste), 8-ho augusta roku 1901.

Ján Boll, farár.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačnú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Soznanie a poďakovanie.

Na spomoženie ľadovcom spustošených občanov obci Veszele nasledovné milodary prispely:

Dr. G. Zechenter, Körmöczbánya 5 korún; Ján Jablonszky, Alsó-Lipnicza 20 k.; Michal Vrabel, Liezen (sbierka: Michal Vrabel 1 k., Zán Chudik 1 k., Ján Chudik blanár 1 k., Pavel Danyo 1 k., Juraj Ondreaš 1 k.) spolu 5 korún; Štefan Juráček, Nitra 2 k., František Doránszky, Námesztó 2 k.; M. Ladislav Herbst, Proszék 8 k., Ján Bežo, Szenicz 21 k.; F. Bánás, Budapest 2 k. 4 h., Michal Szlanýinka, Lednicz-Rovnye (sbierka: Adél Barta 4 k., Ján Kobilansky 5 k., František Kreicz 1 k., Jozef Holzmüller 1 k., Vencel Indro 1 k., Karol Pfeffer 1 k., Vencel Stuler 1 k., Ján Hoffman 1 k. 30 h., Jaroslav Faith 1 k., Martin Zeman 1 k., Ignác Zuber 10 h.) spolu; 17 k. 40 h., Anton Klinovský, Szlanicza 20 k., Ján Badik, Sykalité 6 k., Michal Pollák, Liezen (sbierka: Michal Pollák 1 k., Jozef Chudik 1 k., Manó Jakša 1 k.), spolu: 3 k. — Štefan Huczík Nyiregyháza (sbierka: Matej Talos 1 k., Terezia Labaj 2 k., Š. Huczík 3 k.) spolu 7 k. — Cyrill Schieffendecker, Ó-Buda 10 k. Sbierka v Bobrove 23 k. 70 f. N. N. Ó-Buda 4 k. 58 f.

S najsrdečnejšou vďakou za zaslané milodary ďakujúc a úpenlive prosím milosrdenstvom nadechnuté srdca ktorých som v mene najsv. srdea Ježiš poprosil, by i na ďalej s milodarmi ráčili napomôcť a uľaviť tú nevysloviteľnú biedu tejto nešťastím zastihutej obce. — Ubiadení ľudia aby od hladovej smrti sa zachránili, hromadne a v najväčšom nedostatku a núdzi, zanechajúc a opustiac svoje bydliská do cudzozemska, (najviac do Prus) sa vystahujú, tam — čo vyhnanci s najtrudnejšími a srdce žialom naplnenými pocitami sa túlajúc o chlieb a o prácu sa uchádzajú.

Veszele (Orava) dňa 11-ho sept. 1901.

Matej Zeman, administrátor.

Nová daňová knižočka.

Slávne ministerium povolilo novú daňovú knižočku s textom maďarsko-slovenským, ktorá je úplne totožná so štátnou predlohou.

Dostať 100 kusov za 3 k. na dobierku v obchode s papierom F. Moskóczyho v Turč. Sv. Martine.

Význam tejto daňovej knižočky spočíva v tom, že i Nemaďari ľahko porozumejú čo platia pod rôznymi rubrikami.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť, alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť *Kreštan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.* Kto posielate dopis alebo článok, len takito nech píšú: Edvard Sándorfi redaktor Kreštana, Budapest, József-körút 35.

Farník, Podbjel. Za štátnu školu my nikdy nebudeme písať, lebo so štátnou školou rozkazuje štát,

ktorý je dnes protikrešťanský. Snáď by ste sa mohli dohovoriť v prijatie štátnej podpory; pri tejto totiž dla zákona ponecháva sa samospráva katolíckej cirkvi, potažne školskej stolici. Ale ani na toto vás neprehovárime, lebo zákony ostávajú u nás len na papieri.

M. Tátray. Vďaka. Je to článok dobrý. Či ale sa nám hodí, to ukáže výsledok voľby. Strašné sviňstvá robia sa proti nám.

B. V. Šoporňa. Vďaka za dopis. Keby sme len takých mužov mali hodne. Ale naši chudiaci hen vo Spiši a Šáriši sú veľmi opustení a ešte nepoznajú smelosti. Či neprijdete kedysi do Pešte. Potom nám odpíšte napred.

Krpka Jánoš drotár, Vitajte! Snáď uverejníme ešte práve bude pozde. O mlúvnicu (Mrázovú alebo Viktorínovú) uchádzajte sa u Gašparika v Turč. sv. Martine. Alebo dočkajte na dr. Czambelovú «Rukováň», ktorá teraz má výnsť z tlače tamže.

M. J. Veľké Bošany. Mali ste sa opýtať toto: Keď pán Rudnáj a p. pravotár tak velice horlia o bezkonfesionality, čo liberáli hlásajú, nuž nech si ju majú a nech vystúpia z cirkvi. My len to vieme, že cirkev katolícka a všetci uhorskí biskupi zatracovali civilné manželstvo ako súložníctvo. Katolícky človek teda nemôže s liberálmi hlasovať za to civilné manželstvo.

Priateľ ľudovej strany. Jestli tí páni sľubovali vám tie veci, to musíte napísať a aspoň dvoma svedkami podpísať dať a voľba sa zruší.

M. Ch. Svätý Júr. Nemohli sme. Za správu ďakujeme.

Do Veľkej Byttči. Vaše riadky nám doposlané sme už do toho čísla nemohli upotrebiť, veď keď toto číslo výnde už bude po voľbách a tak by už dopis nič neosožil.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

«Magyar Szövegkezők Lapja». Mesačník, rediguje a vydáva Štefan Janovčík, farár v Liptó Likavka u. p. Rózsahegy. Pán Janovčík je známy, ako prvá odborná sila v záležitostiach potravných spolkov. Za redigovanie tohto časopisu, — jehož predplatná cena je na rok 6 korún — zaslúži všestrannej pochvaly.

Detvan, báseň Andreja Sladkoviča. Vydáva knižkupecko-nakladateľský spolok v Turč. Sv. Martine. Na sklade u Jozefa Gašparika v Turč. Sv. Martine. Cena 30 halierov.

Štiavnická kalvária. Na pamiatku 150-ročného jubilea složil Árpád Hidvéghy, farár belianský. Pre slovenský ľud prispôsobil Fr. Richard Osvald, správca fary teplianskej, censor diecesánsky. 196 strán. Viazaná v

plátne. S veľmi utešenými obrazmi. Cena 60 krajciarov. Čistý výnos venuje sa na vždy výlučne len Kalvárii. Snažne odporúčame.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIII. číslo 8. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Kotlín. Román v troch častiach. Napísal Svetozár Hurban Vajanský. Vydal Knihkupecko-nakladateľský spolok. Je to krásna veľká povest zo života na Slovensku. Kniha má 592 strán a stojí 5 korún. Dostať ju u Jozefa Gašparíka v Turčianskom Sv. Martine.

Tiež tu dostať **Sbierku slovenských štvorspevov**, ktorú usporiadali a vydali Blažej Bulla a Miloš Lihovecký. Sošit 1. Cena 60 halierov. Je tu 22 slovenských piesní v nótach pre mužské a miešané sbory.

«**Listy Svätého Antona**». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník I. číslo 8. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šestnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešt, VIII. Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaobierajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boli rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvalujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi zehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúčať naše «Listy Svätého Antona».

Nuž veru je to aj pravda, že tieto lacné a veľmi zájímavé, mravnopoučné noviny nemaly by chybovať v žiadnom dome katolíckych Slovákov.

«**Tovaryšstvo**». Sborník literárnych prác. III. Vydal Fr. Richard *Osvald*. Cena neviazaného výtisku 6 korún. Dostať u dp. Richarda *Osvald*, správcu fary na Teplej (Lenge) p. p. Bélabánya.

«**Tovaryšstvo**» obsahuje v sebe tie najlepšie práce našich katolíckych slovenských spisovateľov. Je v nich písané o všeličom; sú tu náboženské, historické, literárno-vedecké a p. články. Mnohé sú písané tak, že im aj ľud porozumie, daktoré však sú už len pre takého, kto už viacej rokov čítava riadne. A každému takému môžeme smele odporúčať **Tovaryšstvo**, lebo však by mal ozaj v tomto diele celú knižovňu a to drahocennú, tak že by mal z knihy tej nemalú radosť.

Ešte pripomenieme, že knihu túto aj Jeho Svätosť Lev XIII. prijal do daru a to veľmi blahosklonne, teda na túto knihu máme byť všetci katolícki Slováci hrdí.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 kgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·60—8·20 kor., peštianska 7·60 8·10 kor., z Báčky 7·60 kor., banátská 7·35—7·85.

Raž: 6·50—6·80 kor.

Jačmeň: na krm 5·80—6·05 korún, do pálenice 5·95—6·15 kor., na várku 7·— — kor.

Kukurica: 5·20—5·30 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·60	24·80	24·—	23·20	22·60	22·—
		6	7	7½	8	
		21·—	18·40	16·40	11·—	

Otruby. po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 9·— korún.

Ovos: 6·40—6·70 kor.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 6·75—7·10 brnavá 6·25—6·60, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50— —. *Hrach:* 11·80—12·00, lúpaný 20·— —. *Šušovica* horšia 10·— —, lepšia 13·00—14·—.

Mak: 25·00—27·00, všetko po 50 klg.

Lekvár srbský transito 17·75—18·25 po 50 klg.

Semená: Červená ďatelina nová — — — —. Lucerna 43·— — 38·—, všetko 50 klg.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina ^{3/100} 48·— ^{4/100} 48·75 — —, udená dobrá slanina 48·50 — — po 50 klg.

Petrolej trojkrížový 45·00, dvojkrížový 38·00 za 50 klg. netto.

Olej repcovy 83 korún za 100 klg.

Remeň: podošvy k. 250—310; tercy prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; teľaciny k. 370—390; pitlingy — —; koňaciny vrázkované k. — —; tažené k. — — — —.

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — — — —. väčšie — — — — metr. cent.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej farby olejovej farby 50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-a Firnis 72 hal. (36 kr.)

Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátiť obrazy lebo zrkadlo spolu so štetcom 1 fl'aša 50 hal. (25 kr.)

Dostať

u bratov **Brüll**

diel'novom sklade

Budapešt, VII., Dob-uteza 46.

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

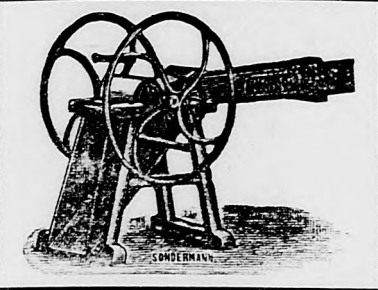
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosti mojich strojov, o čom svedčí na stá podakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mlát'acky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsieváčky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgyňu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámanie kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franco.

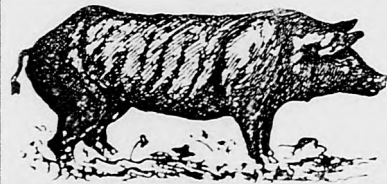
MICHAL TRESKOŇ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. Bytča (Nagy-Bittse, Trenčsenmegye.)

Ti páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

Pozornosti našich hospodárov

čo najväčšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti dúlu sviň,

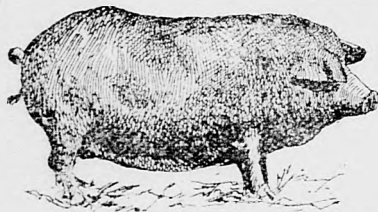
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho listov ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1. —

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielam

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lupaniu, rheume, pri neduhoch, križov a iných kosti znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie. — ocom pôvodné dokumenty svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kosti, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. s návodom je **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

Založená 1735.

Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lupaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lupaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľastí nervov, pichaniu, holeniu zubov atď. Účinnok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena flaše 2 koruny, cena flaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Veľa vďakočinení potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčv bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vypróbované a za výborné uznane prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekáreň, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falošných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Dvojnásobne elektromagnetický križ

Nie Voltov križ!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lupaniu, astmatických galibách, beznivosti huchaniu uší, migrenu, prostriedok klopaniu srdca, boľastí hlavy a zubov, pohľadným nemociam, chladným rukám a nohám, krčom srdca, epilepsii, mokrosti posteľe, slabosti, záduhu, isebli, bladosťi závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraniu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S doberkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42/M. Kálmán-u. na rohu.

Každdej hospodine a matke

možno len blahoželat, ktoré
z ohľadu zdravia, úspory a
dobrej chuti Kathreinerovu
Kneippovu kávu (opravdová
je len v pôvodných balíkoch)
upotrebuju. —————